

ДАВЛАТ ОРГАНЛАРИ ЁКИ БОШҚА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ ВАКОЛАТЛАРИ:

- мавжуд манфаатлар тўқнашуви тўғрисида хабардор қилиш тизимини ташкил этади;
- эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги декларация ва мавжуд манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги хабарнома шаклини расмий веб-сайтларига жойлаштиради;
- манфаатлар тўқнашувига йўл қўйилган ҳолда қабул қилинган қарорларни ўзгартиради ёки бекор қилади;
- манфаатлар тўқнашувига йўл қўйилган ҳолда тузилган битимларни ўзгартиради ёки бекор қилади ёхуд ҳақиқий эмас деб топиш тўғрисида судга даъво билан мурожаат этади;
- одоб-ахлоқ комиссиялари ва махсус бўлинмаларнинг манфаатлар тўқнашуви билан боғлиқ муносабатларни тартибга солиш бўйича фаолиятини ташкил этади;
- ташкилотларда манфаатлар тўқнашувининг олдини олиш бўйича ички идоравий тартибни белгилайди;
- аниқланган манфаатлар тўқнашуви бўйича хизмат текширувнинг ҳолисона ташкил этилишини ва унинг натижалари одоб-ахлоқ комиссиялари томонидан кўриб чиқилишини таъминлайди;
- манфаатлар тўқнашувининг олдини олишда ўрнатилган ҳодимларни рағбатлантириш чораларини кўради;
- манфаатлар тўқнашуви натижасида фуқаролар, ташкилотлар, жамият ёки давлатга етказилган зарарнинг ўрни қопланишини таъминлайди, аҳолининг тегишли давлат органи ёки бошқа ташкилотга бўлган ишончини тиклаш чораларини кўради.

ОДОБ-АХЛОҚ КОМИССИЯСИ:

- ходим томонидан ушбу Қонунда белгиланган талабларга риоя этилишини таъминлаш чораларини кўради;
- манфаатлар тўқнашувини тартибга солиш юзасидан кўрилатилган чораларнинг етарлилиги (тўғрилиги) ҳақидаги масалаларни кўриб чиқади;
- мавжуд манфаатлар тўқнашуви билан боғлиқ ҳоллар устидан коллегиял назоратни амалга оширади;

- ходим томонидан ушбу Қонунда белгиланган талабларга риоя этилишини таъминлаш чораларини кўради;
- манфаатлар тўқнашувини тартибга солиш юзасидан кўрилатилган чораларнинг етарлилиги (тўғрилиги) ҳақидаги масалаларни кўриб чиқади;
- мавжуд манфаатлар тўқнашуви билан боғлиқ ҳоллар устидан коллегиял назоратни амалга оширади;

МАХСУС БЎЛИНМА:

- ходим томонидан аниқланган манфаатлар тўқнашуви ҳоллари тўғрисидаги ахборотни умумлаштиради;
- ташкилотнинг ушбу Қонун талабларини бузган ходимига нисбатан хизмат текширувини ўтказиши;
- ходимлар ўртасида манфаатлар тўқнашувининг олдини олиш юзасидан қонунчиликка мувофиқ тушунтириш ишларини амалга оширади;
- эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги декларациялар, шунингдек мавжуд манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги хабарномани кўриб чиқади, уларнинг натижаларига кўра одоб-ахлоқ комиссиясига таклифлар киритади;
- ходимнинг манфаатлар тўқнашуви ҳақидаги хабарларига кўра манфаатлар тўқнашуви мавжудлиги ёки мавжуд эмаслиги тўғрисида ҳулоса беради;
- ташкилотларда аниқланган манфаатлар тўқнашуви ҳолларини таҳлил қилади, уларни тартибга солиш бўйича таклифларни ишлаб чиқади;
- ташкилотда ушбу Қонун талабларига риоя этилиши ҳолати тўғрисидаги ҳар йилги ҳисоботларни тайёрлайди, ҳисоботларнинг расмий веб-сайтига жойлаштирилишини таъминлайди.

☎ 1253

✉ info@anticorruption.uz

🌐 www.anticorruption.uz

📍 Тошкент ш., Яккасарой тумани,
Ш.Руставели кўчаси, 8 А
(мўлжал: Гранд Мир мехмонхонаси)

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI KORRUPSIYAGA
QARSHI KURASHISH AGENTLIGI

ЭСЛАТМА №1

“Манфаатлар тўқнашуви тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни (ЎРҚ-931-сон) 2024 йил 5 июнь куни қабул қилинган (5 та боб, 33 та модда, кучга кириш санаси 2024 йил 6 декабрь).

Қонунда белгиланган **чеклов ва қоидалар тўлиқ тадбиқ этиладиган** субъектлар:

- давлат органлари;
- маҳаллий давлат ҳокимияти органлари;
- давлат муассасалари;
- давлат унитар корхоналари;
- давлат мақсадли жамғармалари;
- устав фондида (устав капиталида) давлат улуши 50 фоиз миқдорда ва ундан ортиқ бўлган акциядорлик жамиятлари.

Қонуннинг **фақат давлат харидларига оид бандлари тадбиқ этиладиган** субъектлар:

- ўз устав фондида (устав капиталида) давлат органлари ёки бошқа ташкилотларнинг улуши жами 50 фоиз миқдорда ва ундан ортиқ бўлган юридик шахслар;
- ўз устав фондида (устав капиталида) ушбу модда учинчи қисмининг иккинчи хатбошисида кўрсатилган ташкилотларнинг улуши жами 50 фоиз миқдорда ва ундан ортиқ бўлган юридик шахслар.

Манфаатлар тўқнашувини аниқлаш ва бартараф этиш бўйича масъул орган ва тузилмалар

- Коррупцияга қарши курашиш агентлиги - махсус ваколатли давлат органи;
- Давлат органлари ёки бошқа ташкилотлар;
- Махсус бўлинма (давлат органлари ёки бошқа ташкилотларнинг коррупцияга қарши ички назорат бўлинмалари (ва) ёки кадрлар бўлинмалари);
- Одоб-ахлоқ комиссиялари.

Манфаатлар тўқнашуви бўйича қандай ҳужжатлар тўлдирилади?

эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви бўйича декларация тўлдирилади;

мавжуд эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви ҳақида хабарнома тўлдирилади;

эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви ва мавжуд эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви манфаатлар тўқнашувини ҳисобга олиш реестрида рўйхатга олинади.

Манфаатлар тўқнашуви — шахснинг шахсий (бевосита ёки билвосита) манфаатдорлиги унинг ўз лавозим ёки хизмат мажбуриятларини лозим даражада бажаришига таъсир кўрсатаётган ёхуд таъсир кўрсатиши мумкин бўлган ҳамда шахсий манфаатдорлик билан фуқароларнинг, ташкилотларнинг, жамиятнинг ёки давлатнинг ҳуқуқлари, қонуний манфаатлари ўртасида қарама-қаршилик

юзага келаётган (мавжуд манфаатлар тўқнашуви) ёки

юзага келиши мумкин бўлган (эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви) вазият

Давлат органининг ёки бошқа ташкилотнинг ходими — давлат органларида ёки бошқа ташкилотларда меҳнат шартномаси (контракт) асосида ёхуд **сайлаб қўйиладиган ёки тайинланадиган** лавозимларда меҳнат (хизмат) фаолиятини амалга ошираётган **бошқарув ходими**

Давлат органининг ёки бошқа ташкилотнинг ходимига **алоқадор шахслар:**

- ташкилот ходимининг яқин қариндошлари (ота-оналар, ака-укалар, опа-сингиллар, ўғиллар, қизлар, эр-хотинлар, шунингдек эр-хотинларнинг ота-оналари, ака-укалари, опа-сингиллари ва фарзандлари);
- ташкилотнинг ходими ва (ёки) унинг яқин қариндошлари қайси юридик шахснинг устав фонди (устав капитали) акцияларига ёки улушларига эгаллик қилса, ўша юридик шахс;
- ташкилотнинг ходими ёхуд унинг яқин қариндошлари қайси юридик шахсда бошқарув органининг раҳбари ёки аъзоси бўлса, ўша юридик шахс.

Коррупцияга қарши курашиш агентлигининг ваколатлари:

манфаатлар тўқнашуви билан боғлиқ ахборотни ва материалларни давлат органлари ёки бошқа ташкилотлардан сўраб олади ва ўرғанади;

➤ ташкилотларнинг манфаатлар тўқнашуви билан боғлиқ муносабатларни тартибга солиш соҳасидаги фаолиятини мувофиқлаштиради;

➤ ташкилотларнинг манфаатлар тўқнашуви билан боғлиқ муносабатларни тартибга солиш соҳасидаги фаолиятини, шу жумладан жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари асосида ўрғанади;

➤ манфаатлар тўқнашуви билан боғлиқ ҳолатлар аниқланганда, битимни бекор қилиш, қарорни ҳамда бошқа ҳужжатни ўзгартириш ёки бекор қилиш тўғрисида ташкилотларга тақдимнома киритади ёхуд уларни ҳақиқий эмас деб топиш ҳақида судга даъво киритади;

➤ манфаатлар тўқнашувини ҳисобга олиш реестри, мавжуд манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги хабарнома ҳамда эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги декларациянинг намунавий шакллари тасдиқлайди;

➤ ташкилотлар учун манфаатлар тўқнашувини тартибга солиш бўйича услубий тавсияларни эълон қилади;

➤ манфаатлар тўқнашуви натижасида фуқаролар, ташкилотлар, жамият ёки давлатнинг манфаатларига етказилган зарарнинг ўрни тўлиқ қопланишига эришилиши устидан назоратни амалга оширади;

➤ махсус бўлинмалар ходимларининг тизимли равишда малакасини ошириш ҳамда кўникмаларини шакллантиришга қаратилган ўқитишни ташкил этади;

➤ маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги қонунчиликка мувофиқ манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги қонунчилик талабларига риоя этмаганлик билан боғлиқ маъмурий ҳуқуқбузарлик ҳақида баённома тузади ва уни кўриб чиқиш учун судга юборади.

Ўзи меҳнат (хизмат) фаолиятини амалга ошираётган ташкилотнинг назоратида бўлган тадбиркорлик фаолияти субъектининг акцияларига ёки устав фондидаги (устав капиталидаги) улушларига эгаллик қилишга, шунингдек ушбу тадбиркорлик фаолияти субъектларининг бошқарув органи аъзоси бўлишга, бундан Ўзбекистон Республикаси қонунларида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президенти қарорларида назарда тутилган ёки бу фаолият қонунчилиққа мувофиқ лавозим мажбуриятлари ҳисобланадиган ҳоллар мустасно.

ЁДДА ТУТИНГ!

Ташкилот назоратида бўлган тадбиркорлик фаолияти субъектларининг акцияларига ёки устав фондидаги (устав капиталидаги) улушларига эгаллик қилган ёхуд мазкур тадбиркорлик фаолияти субъектларининг бошқарув органи аъзоси бўлган шахс мазкур ташкилотда ходим лавозимини эгаллаган ҳолларда, у қонунчиликда белгиланган тартибда ушбу акцияларни ёки улушларни бир ой ичида реализация қилиши, бошқарув органининг аъзолigidан чиқиши керак.

- ўзи меҳнат (хизмат) фаолиятини амалга ошираётган ташкилотда ўзига тааллуқли бўлган ишларни кўриб чиқишда ёки ўзига алоқадор шахсларга тааллуқли бўлган ишларни кўриб чиқишда вакил сифатида иштирок этишга, агар у қонунчиликка мувофиқ қонуний вакил бўлмаса;
- ходим ёки унга алоқадор шахслар ушбу ходим меҳнат (хизмат) фаолиятини амалга ошираётган ташкилотнинг мол-мулкани сотиб олишда ёки ижарага олишда ўзи иштирок этишга ҳақли эмас.

ЁДДА ТУТИНГ!

«Назорат» деганда ташкилот ходимининг тегишли ташкилот фаолиятини шахсан ёки ўзининг бўйсунувидаги шахс орқали текшириш ёхуд унга нисбатан қонунчиликда белгиланган ҳар қандай имтиёзларни (преференцияларни) қўллаш ёки уни ҳар қандай жавобгарликка тортиш (жавобгарликка тортиш бўйича ташаббус кўрсатиш) ёхуд унга лицензия ва рухсат этиш хусусиятига эга бошқа ҳужжатларни бериш [хабарномани қабул қилиш] ҳуқуқи тушунилади.

Манфаатлар тўқнашуви тўғрисида тартибга солиш чоралари:

- ўзига нисбатан манфаатлар тўқнашуви юзага келган раҳбарнинг бевосита бўйсунувидаги ходимни манфаатлар тўқнашуви юзага келмайдиган бошқа раҳбарнинг бўйсунувига ўтказиш;
- ходимни манфаатлар тўқнашуви юзага келиши мумкин бўлган коллегиял орган таркибидан ихтиёрий равишда ўзини ўзи рад этиши орқали ёки мажбуран четлаштириш;
- ходимнинг лавозим мажбуриятлари ёки хизмат ваколатлари доирасини қайта кўриб чиқиш;
- ходимнинг давлат органи ёки бошқа ташкилотнинг манфаатлар тўқнашувига олиб келиши мумкин бўлган ахборотидан ва ҳужжатларидан фойдаланишига чекловлар белгилаш;
- ходимнинг яқка тартибда қарорлар қабул қилишга доир ваколатларини қонунчиликка мувофиқ амалга ошириши устидан коллегиял назоратни таъминлаш;
- ходимга ўзидаги шахсий манфаатдорликни қонунчиликка мувофиқ бартараф этиши тўғрисида таклифлар тақдим этиш;
- ходим томонидан ўзи меҳнат (хизмат) фаолиятини амалга ошираётган давлат органининг ёки бошқа ташкилотнинг манфаатларига зид бўлган шахсий манфаатдорлигидан воз кечиши;
- ходимнинг шахсий манфаатдорлигини бартараф этиш чораларини кўриш мумкин бўлмаган тақдирда, ходимнинг розилиги асосида уни аввалги лавозимига тенг бошқа лавозимга ўтказиш ёки меҳнат шартномасини (контрактни) умумий асосларда бекор қилиш.

ЁДДА ТУТИНГ!

Манфаатлар тўқнашувини тартибга солиш бўйича чоралар ходимнинг розилиги билан кўрилиши керак. Манфаатлар тўқнашувини тартибга солишга доир чораларни кўриш чоғида бирор-бир шахсларга, гуруҳларга ёки ташкилотларга афзаллик, устунлик беришга ёхуд давлат органиларининг ёки бошқа ташкилотларнинг ходимларини, шунингдек фуқароларни камситишга йўл қўйилмайди. Ходим билан ўзаро келишувга кўра, манфаатлар тўқнашувини тартибга солиш юзасидан қонунчиликда тақиқланмаган бошқа чораларни ҳам кўриши мумкин.

ЎЗБЕКISTON RESPUBLIKASI KORRUPSIYAGA QARSHI KURASHISH AGENTLIGI

ЭСЛАТМА №2

1253

info@anticorruption.uz

www.anticorruption.uz

Тошкент ш, Яққасарой тумани,
Ш.Руставели кўчаси, 8 А
(мўлжал: Гранд Мир меҳмонхонаси)

МАНФААТЛАР ТЎҚНАШУВИ БИЛАН БОҒЛИҚ МУНОСАБАТЛАРНИ ТАРТИБГА СОЛИШ ЧОҒИДА ХОДИМНИНГ ҲУҚУҚ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИ

ХОДИМ ҲУҚУҚЛАРИ

махсус бўлинмага маслаҳат сўраб мурожаат этиш; эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги декларацияда кўрсатилиши керак бўлган маълумотлардан ташқари қўшимча маълумотларни электрон ёки ёзма шаклда тақдим этиш.

ХОДИМ МАЖБУРИЯТЛАРИ

ўз лавозим мажбуриятлари ёки хизмат ваколатларини виждонан бажариши ва уларнинг бажарилишига таъсир кўрсатадиган ёки таъсир кўрсатиши мумкин бўлган ўз шахсий манфаатлари билан боғлиқ ҳар қандай ҳаракатлардан ўзини тийиши; лавозим мажбуриятлари ёки хизмат ваколатларини бажариш чоғида манфаатлар тўқнашувига олиб келадиган ёки олиб келиши мумкин бўлган шахсий манфаатдорликка йўл қўймаслиги; мавжуд манфаатлар тўқнашуви юзага келган тақдирда, ўз иш юритувидаги ҳужжатлар бўйича қарор қабул қилингунига қадар ўзининг бевосита раҳбарини (ташкилот раҳбари — юқори турувчи раҳбарни) ёки махсус бўлинмани хабардор қилиши.

ЁДДА ТУТИНГ!

Ҳар бир ходим мавжуд манфаатлар тўқнашувига дуч келганида қарор қабул қилишда иштирок этмасдан туриб **манфаатлар тўқнашуви вазиятини тартибга солиш бўйича чоралар кўрилиши** лозим.

➤ ўзининг бевосита бўйсунувидаги ходимларни ёки бошқа ходимларни бевосита ёки билвосита ўзининг шахсий манфаатларини кўзловчи ҳаракатларга (ҳаракатсизликка) мажбурламаслиги;

➤ ўзи меҳнат (хизмат) фаолиятини амалга ошираётган давлат органи ёки бошқа ташкилот назорати остидаги ташкилотдан ёки унинг таркибий бўлинмасидан ишга қабул қилиш тўғрисида таклифлар келиб тушганлиги ҳолати ҳақида бир иш куни ичида хабар бериши;

➤ бошқа ходимларга нисбатан ўзига маълум бўлган манфаатлар тўқнашуви ҳоллари тўғрисида хабар бериши;

➤ эҳтимолий манфаатлар тўқнашувини тартибга солиш мақсадида махсус бўлинманинг сўровига кўра маълумотлар тақдим этиши шарт.

Ходим қонунчиликка мувофиқ бошқа ҳуқуқларга эга бўлиши ва унинг зиммасида бошқа мажбуриятлар ҳам бўлиши мумкин.

Манфаатлар тўқнашувининг олдини олиш мақсадида ташкилотнинг ходими қуйидагиларга **ҳақли эмас**.

➤ хизмат мавқеини суиистеъмол қилиш орқали шахсий наф олишга;

➤ манфаатлар тўқнашуви ҳақидаги ахборотни ошкор этиш чоғида маълумотларни яширишга ёхуд била туриб ёлғон ёки нотўғри ахборот тақдим этишга;

➤ бири бошқасига бўйсунувчи ёки бири бошқасининг назоратидаги ташкилотларда ўриндошлик бўйича ишлашга, бундан қонунчиликда назарда тутилган ҳоллар мустасно;

➤ тижорат ташкилотларининг таъсисчиси (акциядори, иштирокчиси) бўлишга, бундан акциядорлик жамиятларининг эркин муомалада бўлган акцияларининг ўн фоизигача эгалик қилиш ҳоллари мустасно;

МАНФААТЛАР ТЎҚНАШУВИ БИЛАН БОҒЛИҚ МУНОСАБАТЛАРНИ ТАРТИБГА СОЛИШ ЧОҒИДА ХОДИМГА АЛОҚАДОР ШАХСЛАРНИНГ ҲУҚУҚ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИ

Ходимга алоқадор шахслар мазкур ходим меҳнат (хизмат) фаолиятини амалга ошираётган ташкилот билан муносабатларга киришганда:

манфаатлар тўқнашувининг олдини олиш учун махсус бўлинмадан бепул маслаҳат олиш;

➤ ташкилотнинг манфаатлар тўқнашувини тартибга солиш бўйича ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) ёки қарорлари устидан **шикоят қилиш ҳуқуқига эга**.

Шунингдек, қуйидаги **мажбуриятлари мавжуд**:

➤ шахсий манфаатларини кўзлаб манфаатлар тўқнашувига йўл қўймаслиги;

➤ эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги декларацияни электрон ёки ёзма шаклда тўлдириши, унга била туриб ёлғон ва нотўғри маълумотларни киритмаслиги шарт.

ЁДДА ТУТИНГ!

➤ Алоқадор шахслар томонидан тақдим этиладиган декларациялар мурожаат билан бирга ташкилот томонидан кириб қилинади, тегишли таркибий бўлинма ходимларида манфаатлар тўқнашуви вазиятлари вужудга келиш эҳтимоли мавжуд бўлганида, таркибий бўлинма раҳбари томонидан тартибга солиш чораси кўрилади ва бу ҳақда махсус бўлинмани хабардор қилади.

➤ Ходим 2 йил ичида охириги иш жойида ўзи бевосита ёки билвосита назоратни амалга оширган ташкилот ёки унинг таркибий бўлинмалари томонидан ишга ушбу ходим меҳнат (хизмат) фаолиятини амалга оширган ташкилотнинг коррупцияга қарши назорат бўлинмаси вазифасини амалга оширувчи мансабдор шахснинг ҳулосасига асосан қабул қилинади.

ЭСЛАТМА!

Ходим томонидан ўзи ёки бошқа шахслар орқали назорат қилган ташкилотга ишга ўтишининг сабаби махсус бўлинма томонидан ўрганиб чиқилиши

➤ бунда назоратни амалга ошириш жараёнида ходим ўз манфаатларини кўзлаб ташкилотда ноҳолис текшириш ўтказганлик ҳолатлари бўйича аниқлик киритилиши

➤ келажакда эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви вазиятларини тартибга солиш бўйича иш берувчи томонидан тегишли чоралар кўрилиши юзасидан ҳулоса махсус бўлинманинг мансабдор шахси томонидан берилиши лозим.

Лавозим мажбуриятларининг ёки хизмат ваколатларининг ўзига хос хусусияти ҳисобга олинган ҳолда, ходимга нисбатан қонунчиликда белгиланган бошқа чекловлар қўлланилиши мумкин.

Ходимга алоқадор шахслар томонидан эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги декларацияда била туриб **ёлғон ёки нотўғри маълумотлар** тақдим этилганлиги ҳуқуқий оқибатларни келтириб чиқариши мумкин.

ЁДДА ТУТИНГ!

Давлат органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари, давлат мақсадли жамғармаларининг ходимларига, давлат муассасаларининг ва давлат унитар корхоналарининг, ўз устав фондида (устав капиталда) давлат улуши 50 фоиз миқдорда ва ундан ортиқ бўлган акциядорлик жамиятларининг раҳбарлари тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланиши мумкин эмас.